

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **M. Y.**, zastoupena JUDr. Drahomírou Janebovou Kubisovou, advokátkou se sídlem Mladá Boleslav, Blahoslavova 168, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2008, č. j. 49 Az 33/2008 - 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené právní zástupkyni stěžovatelky JUDr. Drahomíře Janebové Kubisové **se u r č u j e** odměna za zastupování ve výši 2856 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 15. 5. 2008, č. j. OAM-314/LE-BE03-BE07-2008, (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žalovaný žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, a to podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně u Krajského soudu v Praze žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 21. 8. 2008, č. j. 49 Az 33/2008 - 36, zamítl. V odůvodnění svého rozsudku krajský soud především shledal (na základě výpovědi žalobkyně učiněných v rámci správního řízení), že není pochyb o tom, že žalobkyně uvedla jako důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany kriminální jednání soukromé osoby (p. P.), ale také snahu o legalizaci svého pobytu v České republice (dále jen „ČR“), poté co byla správně

vyhoštěna a následně zadržena. Žalobkyní tvrzené vydírání a zastrašování ze strany soukromé osoby však nelze podřadit pod taxativně vymezené důvody udělení azylu či doplňkové ochrany dle ustanovení § 12 a § 14a zákona o azylu. Jednání soukromé osoby by mohlo být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany pouze tehdy, pokud by je bylo možno podřadit pod termín pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu. V této souvislosti by bylo tedy na žalobkyni, aby prokázala, že orgány domovského státu, u nichž by se domáhala ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním soukromé osoby poskytnout. Krajský soud se neztotožnil s přesvědčením žalobkyně, že by příslušné domovské orgány její problémy neřešily, a to zejména s přihlédnutím k výpovědi žalobkyně, z níž vyplynulo, že její matka byla úspěšná se žádostí o nové prošetření smrti bratra žalobkyně, když se obrátila přímo na prezidenta Lukašenka, který nové prošetření věci nařídil. Krajský soud poukázal dále na to, že se žalobkyně neobrátila na tuzemské příslušné orgány o pomoc ani v případě, když ji p. P. v roce 2004 napadl na území ČR. Krajský soud tak vzal za prokázané, že žalobkyně v průběhu řízení neuvedla žádné konkrétní okolnosti, které by nasvědčovaly jejímu pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu. Snaha žalobkyně o legalizaci pobytu na území ČR taktéž nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. K námitce žalobkyně o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu krajský soud konstatoval, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu pouze tehdy, tvrdí-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že existují důvody pronásledování podle citovaného ustanovení.

Rozsudek napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka je především toho názoru, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu, a to buď pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany. Za dostačující nepovažuje tvrzení krajského soudu, že se měla a mohla domáhat ochrany u orgánů v zemi původu, neboť jak již opakovaně uváděla, tyto jí nejsou schopny zajistit řádnou ochranu; toto tvrzení stěžovatelka demonstruje na případech neobjasněné smrti jejího bratra a úrazu jejího otce. Stěžovatelka má dále za to, že ze skutečnosti, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala až po svém zadržení, nelze usuzovat na to, že jediným motivem její žádosti byla snaha o legalizaci pobytu. Dokud pobývala na území ČR legálně, neměla ani důvodu žádost o udělení mezinárodní ochrany podávat. Situace se změnila, až když přestala p. P. odevzdávat podstatnou část svého výdělků; v té době jí začal vyhrožovat a posléze byla i fyzicky napadena. Na české státní orgány se o pomoc neobrátila, neboť v té době již pobývala na území nelegálně. Stěžovatelka dodává, že se do vlivu p. P. dostala jako velmi mladá dívka, kdy dotyčný zcela evidentně využil její příslušnosti k sociální skupině nezaměstnaných absolventů. P. P. využil postavení stěžovatelky, opakovaně jí vyhrožoval újmou; na tomto místě poukazuje stěžovatelka na souvislost mezi jejím pronásledováním a nedostatečnou ochranou, která byla v zemi původu poskytnuta její rodině. Stěžovatelka upozorňuje na to, že přestěhování v rámci zemi původu by bylo pro její ochranu nedostačující, neboť p. P. má zřejmě kontakty i ve státní správě země původu. Rozhodující orgány nezhodnotily důkazy objektivně a v důsledku toho dospěly k nesprávným závěrům; obava stěžovatelky z návratu do vlasti je dle jejího názoru podložena dostatečně konkrétními skutečnostmi. Rozhodujícím

orgánům stěžovatelka dále vytýká, že nedostatečně zkoumaly její skutečnou situaci, a to i co se týče podmínek pro udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci uvedl, že jím vydané rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu jsou v souladu s právními předpisy a judikaturou. K otázce humanitárního azylu uvedl, že s ohledem na právní kvalifikaci případu bylo posuzování ustanovení § 14 zákona o azylu nadbytečné. Současně má žalovaný za to, že kasační stížnost stěžovatelky nepřesahuje svým významem její vlastní zájmy. Navrhl proto, aby kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost popřípadě zamítnuta pro nedůvodnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky a je podmíněn již zmíněným přesahem jejích vlastních zájmů.

Úvodem Nejvyšší správní soud uvádí, že zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb., s účinností ke dni 13. 10. 2005. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Z tohoto pohledu bylo tedy nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Pokud jde o námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, je nutno uvést, že ve správním řízení leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů především na stěžovatelce (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 - 37, dostupný z www.nssoud.cz). Za situace, kdy stěžovatelka fakticky žádné azylově relevantní důvody neuváděla a ve své žádosti o azyl (a na ni navazujících výpovědích ve správním řízení) se zmiňovala pouze o problémech vyplývajících z kriminálního jednání soukromé osoby, které se navíc ani nepokusila řešit s příslušnými orgány, nelze bez dalšího hovořit ani o důkazní nouzi, potřebě blíže objasnit stěžovatelkou uváděné skutečnosti, či přechodu důkazního břemene na správní orgán. K námitce, že krajský soud a žalovaný

hodnotili skutkový stav a důkazy neobjektivně, aniž by zohlednili konkrétní situaci stěžovatelky, lze odkázat například na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, (dostupný z www.nssoud.cz), dle kterého „absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen ztěžší nabírávána zjištěními správním orgánem jinak získanými (...). Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“ Na případ stěžovatelky dopadají též závěry Nejvyššího správního soudu, vyslovené v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikovaném pod č. 181/2004 Sb. NSS, kde konstatoval, že „správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) [dnes písm. f)] téhož zákona zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti ve lhůtě 30 dnů od zahájení správního řízení, vydá správní orgán negativní rozhodnutí dle § 12 citovaného zákona; to však neznamena, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 spr. ř. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.“

Ohledně námitky stěžovatelky, že domovský stát poskytuje nedostatečnou ochranu její rodině a tím je způsobeno i její pronásledování p. P., vůči jehož osobě by jí domovský stát ochranu neposkytl a ani přestěhování v rámci vlasti by nebylo řešením, odkazuje zdejší soud na odůvodnění napadeného rozsudku, v němž se krajský soud vypořádal s pronásledováním stěžovatelky ze strany soukromé osoby zcela v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu. V této souvislosti poukazuje Nejvyšší správní soud např. na rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, dostupný z www.nssoud.cz, v němž se podává, že „skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“ Obdobně se touto problematikou Nejvyšší správní soud zabýval taktéž v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, či v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, oba dostupné z www.nssoud.cz.

K tvrzení stěžovatelky, že p. P. využil její příslušnosti k sociální skupině nezaměstnaných absolventů a z toho titulu ji pronásledoval, lze toliko uvést, že v tomto ohledu stěžovatelka ničeho nenamítla již v žalobě, a proto se jedná ve smyslu ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. o skutečnost, ke které se nepřihlíží. Obdobně je tomu v případě námitky, dle které se žalovaný ani krajský soud nezabývali možností udělení humanitárního azylu. I zde jejímu věcnému posouzení brání procesní důvody, konkrétně ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., dle kterého *kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl*. Vzhledem k tomu, že

stěžovatelce nepochybně nic nebránilo uplatnit toto tvrzení již v řízení před krajským soudem, Nejvyšší správní soud tuto dílčí kasační námitku posoudil jako nepřijatelnou.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelka sama žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje její vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Krajský soud stěžovatelce k její žádosti ustanovil zástupcem advokátku pro řízení před krajským soudem; její oprávnění zastupovat stěžovatelku i v řízení kasačním pak vyplývá z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, dostupného z www.nssoud.cz; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady spočívají v odměně za jeden úkon právní služby (sepis a podání kasační stížnosti) v částce 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 2400 Kč. Vzhledem k tomu, že advokátka prokázala, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně vypočtená podle ustanovení § 37 odst. 1 a ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, činí 456 Kč. Ustanovené advokátce se tedy přiznává odměna v celkové výši 2856 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu